

Lærerne er skeptiske og går mot venstre

Av Kåre Verpe

SV er blitt det nye lærerpartiet. Hadde det vært valg i morgen ville 37 prosent av dem stemt på SV, med Arbeiderpartiet (29 prosent) som en god nummer to. Lærerne stemmer ikke lenger Venstre, de stemmer til venstre. Over 70 prosent av lærerne ønsker en rødgrønn regjering. Lærernes synspunkter på utdanningspolitikken er stort sett de samme som partiene på venstresiden. Lærerne er mot friskoler, mot nasjonale prøver og skeptiske til åpenhet og konkurranse.

Det er stor skepsis blant lærerne til en rekke forhold i dagens skolepolitikk. Skepsisen er størst blant lærere i grunnskolen, eldre er mer skeptiske enn yngre, kvinnelige lærere mer skeptiske enn mannlige, lærerne som tilhører den politiske venstresiden – et overveiende flertall – er mer skeptiske enn dem som tilhører sentrum-høyresiden.

NHO har gjennom en undersøkelse gjennomført av MMI målt holdninger til spørsmål knyttet til Regjeringens skolepolitikk. Undersøkelsen omfatter 405 lærere, hvorav 204 lærere i grunnskolen og 201 i videregående skole. Undersøkelsen ble gjennomført per telefon i tidsrommet 13.-22. april.

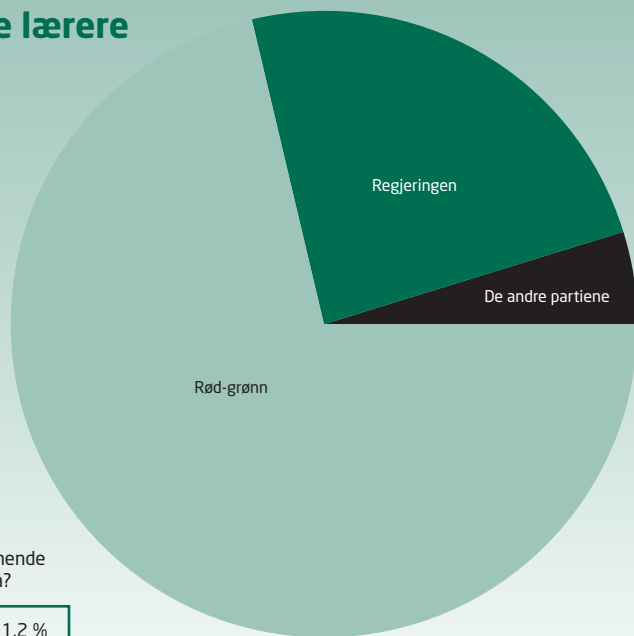
I alt er det stilt 15 spørsmål – flere av dem med underspørsmål.

På spørsmål om skolepolitikk (sp 1) svarer 55 prosent av lærerne at de er meget interessert i spørsmål om skolepolitikk og 36 prosent at de er ganske interessert. 14 prosent er litt interessert eller ikke interessert. De eldre er mer interessert enn de yngre.

Uvitenhet om internasjonale undersøkelser

Men når lærerne blir spurt (sp 4) om de kjenner navnet på de typer undersøkelser som gjør det mulig å sammenligne resultater mellom klasser, skoler og land, er det overraskende hva lærerne ikke kjen-

Slik stemmer norske lærere

Hvis det hadde vært stortingsvalg kommende mandag, hvilket parti ville du stemme på?

SV 37,2 %	V 5,0 %	FrP 1,2 %
Ap 29,5 %	H 9,0 %	RV 2,4 %
Sp 5,0 %	KrF 10,1 %	Andre 1,2 %

Kilde: MMI

ner til. De fleste som har fulgt med i debatten kjenner godt til de svake resultatene som norske elever har prestert i PISA- og TIMSS-undersøkelsene. Bare 12 prosent kunne navngi TIMSS og bare 35 prosent PISA. Det var noe bedre med nasjonale prøver som 57 prosent kunne navngi. Disse svarene harmonerer dårlig med de uttrykk for interesse for skolepolitiske spørsmål som lærerne uttrykte i spørsmål 1.

På spørsmål (sp 3) om læreren synes det rent prinsipielt er riktig å gjennomføre slike målinger så svarer 52 prosent at det er riktig, mens 36 prosent mener det er galt. 12 prosent har ingen mening. Det

mønsteret som er gjennomgående er at lærere i videregående er mer positive enn dem i grunnskolen. Mannlige lærere er mer positive enn kvinnelige. Lærere som tilhører den politiske sentrum-høyreside (KrF, V, H og FrP) mer positive enn dem som tilhører venstresiden (Ap, SV, Sp og RV).

Misfornøyde med sentrale deler av skolepolitikken

Når lærerne blir spurt om de er fornøyd eller misfornøyd med flere elementer i skolepolitikken (sp 2) er de misfornøyd i stort flertall. Det er særlig det svært omstridte spørsmålet om åpenhet omkring nasjonale prøver hvor utslaget

er svært kraftig. Bare 11 prosent er fornøyde med denne åpenheten, mens hele 78 prosent er misfornøyde. Det er grunn til å tro at motstanden blant lærerne er enda mer omfattende enn den er blant elevene. Lærerne er nesten like misfornøyde med økt konkurranse mellom de enkelte skoler – 69 prosent – og lettere adgang til å etablere friskoler – 66 prosent. Likevel, overraskende nok kan hele 45 prosent av lærerne tenke seg å jobbe i en friskole.

Innføring av nasjonale prøver for å måle utbytte av undervisningen møtes også med sterke negative holdninger – 57 prosent er imot og bare 26 prosent er for nasjonale prøver. Og merk; da har det ingenting med åpenhet å gjøre, men det faktum at man har nasjonale prøver. Misnøyen er ikke like bastant når det gjelder spørsmålet om at det skal legges større vekt på fag og resultater enn pedagogiske prinsipper. Her er 40 prosent misfornøyde, mens 27 prosent er fornøyde.

Det eneste elementet hvor lærerne er mer fornøyde enn misfornøyde er spørsmålet om større lokalt selvstyre for den enkelte skole og skoleeier. 48 prosent er fornøyde, mens 32 prosent er misfornøyde.

Stor motstand mot nasjonale prøver

Oppfølgingsspørsmålene som ble stilt om nasjonale prøvers egnethet til en rekke formål (sp 5) følger ikke helt det samme mønsteret, men i hovedsak uttrykkes det

skepsis. Lærerne er gjennomgående svært lunkne. Det gjelder så vel nasjonale prøvers egnethet som betydelig verktøy i kvalitetsvurderinger – bare 31 prosent mener de er egnet – til om de hjelper elever og lærere i forhold til undervisningen.

På spørsmål (sp 3) om lærerne synes det rent prinsipielt er riktig å gjennomføre slik prøver, så svarer 52 prosent at det er riktig, mens 36 prosent mener det er galt. 12 prosent har ingen mening. Det mønsteret som er gjennomgående er at lærere i videregående er mer positive enn dem i grunnskolen. Mannlige lærere er mer positive enn kvinnelige. Lærere som tilhører den politiske sentrum-høyreside (KrF, V, H og FrP) er mer positive enn dem som tilhører venstresiden (Ap, SV, Sp og RV).

Skolepolitiske spørsmål

Det ble fremstilt en rekke påstander om skolepolitikk hvor lærerne kunne si seg enig eller uenig (sp 6). Påstanden «Det er bra at elever konkurrerer med hverandre i skolen» får en tilslutning på 55 prosent. Men det er store forskjeller blant lærere i grunnskolen og videregående skole. I grunnskolen er 37 prosent uenig i påstanden, mens i videregående er det bare 26 prosent. Det avdekkes ingen kjønnsmessige forskjeller.

Den neste påstanden er «nasjonale prøver er kommet for å bli». 46 prosent er enig, mens 42 prosent er uenig. Det foreligger nok en forventning blant mange om at

en eventuell ny regjering vil avskaffe de nasjonale prøvene. Den ventede forskjell mellom forskjellige partipreferanser foreligger.

37 prosent mener at «Etablering av friskoler skjerper eiere og lærere i offentlig skole», mens 57 prosent er uenig.

Svært mange vil at rektor bør ansettes på åremål, 58 prosent for, 38 prosent mot. Motstanden er størst blant lærere i grunnskolen. Det er gjennomgående at det er en slik forskjell mellom grunnskolelærere og lærere ved videregående skole.

Det er også stilt et spørsmål om hvorvidt næringslivet er viktig for velferd og offentlige tjenester. 71 prosent mener det.

En påstand om at nasjonale prøver gjør det lettere å kartlegge utviklingen til elever og skoler over tid blir akseptert av 48 prosent av lærerne, mens 42 prosent er uenig.

Ett av de spørsmål som i lang tid har vært diskutert i offentligheten er hvorvidt man skal kunne gi lærere forskjellig lønn, en lønnsforskjell basert på den enkeltes innsats, resultater og personlige egenskaper som lærer. Bare 21 prosent er enig – av dem bare 3 prosent helt enig. 74 prosent av lærerne avviser dette. Dette representerer en massiv motstand mot en viktig symbolsak når det gjelder modernisering av skolen.

69 prosent kunne tenke seg å jobbe i det private næringsliv. Det står godt sammen med at også lærerne mener at næringslivet er svært viktig for velferden i det norske samfunn.

Politiske holdninger – til venstre

Lærerne står massivt og kompakt på venstresiden. Over 70 prosent vil ha det rødgrønne alternativ hvis det var valg på det tidspunkt spørsmål om partipreferanse (sp 13) ble stilt. Dette hvis man fjerner dem som sier at de ikke vet hva de ville stemme, det vil si 22 prosent. Selv om det her er en viss feilmargin harmonerer det overraskende godt med en undersøkelse som ble gjort blant norske rektorer. Og vi opplever det samme – bare i enda sterkere grad – som hos norske journalister. Bare det at blant lærerne er tilbøyeligheten til å stemme SV enda sterkere og for eksempel Høyre svakere.

Det er også slik at svarene på de ovenstående spørsmål i stor grad reflekterer de politiske standpunktene til partiene på venstresiden. I liten grad har lærerne egen skolepolitiske standpunkter som avviker fra de partier de sier de vil stemme på. Og i den grad det er noe avvik, så går dette avviket til venstre.

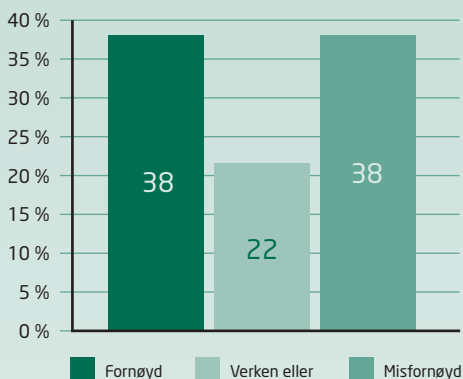
Ellers svarer hele 84 prosent av de spurte at de er medlemmer av Utdanningsforbundet. I stor grad er de også enige i Utdanningsforbundets politikk.

Grafer fortsetter

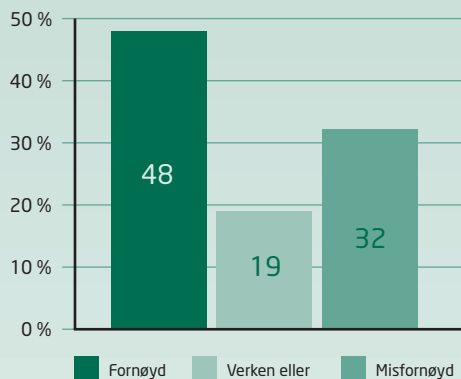

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med hvert av disse elementene i skolepolitikken?

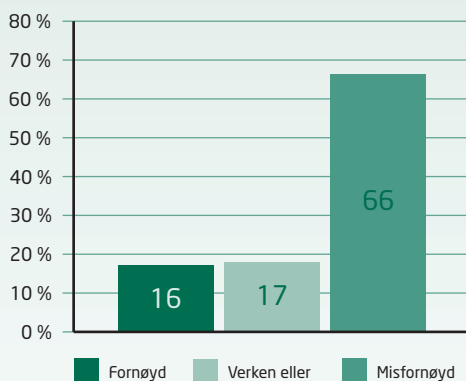
(Figur 1)
Fritt skolevalg for elevene

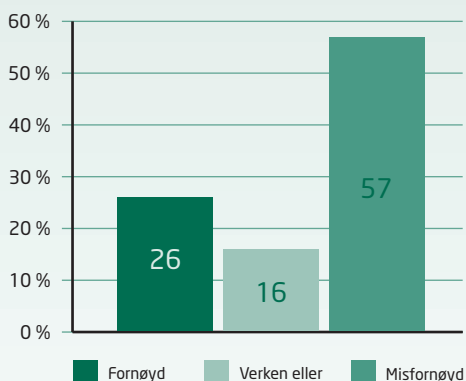
(Figur 2)
Større lokalt selvstyre for den enkelte skole og skoleeier

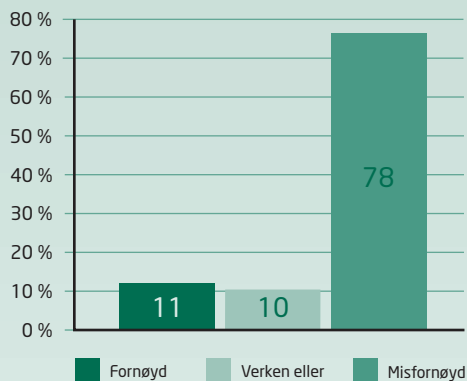
(Figur 3)
Lettere adgang til å etablere friskoler

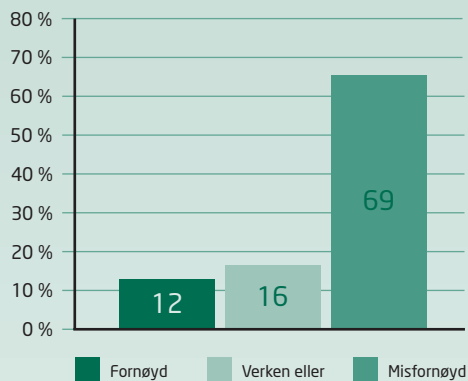
(Figur 4)
Innføring av nasjonale prøver for å måle utbytte av undervisningen

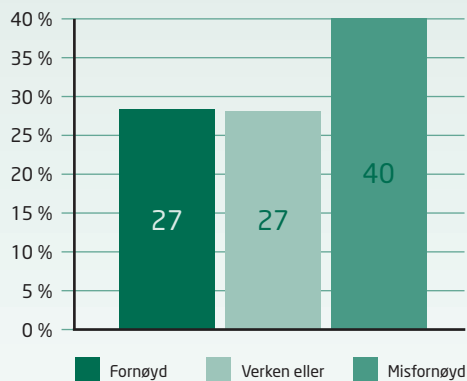
(Figur 5)
 Åpenhet om resultater fra de nasjonale prøvene

(Figur 6)
 Økt konkurranse mellom de enkelte skoler

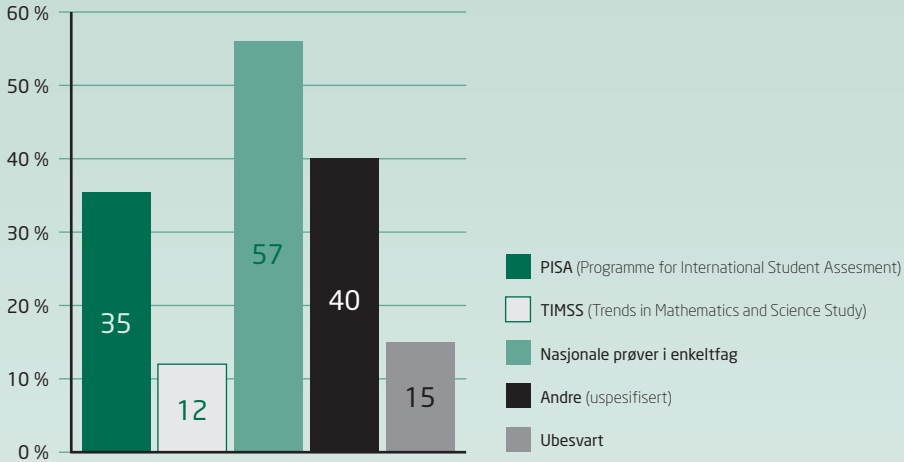

(Figur 7)
 Større vekt på fag og resultater enn pedagogiske prinsipper

(Figur 8)

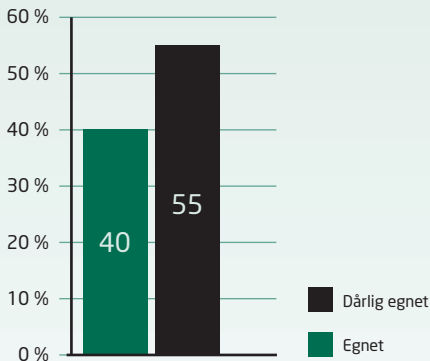
Det finnes flere typer prøver som gjennomføres i norske skoler som gjør det mulig å sammenligne resultater mellom klasser, skoler og land og som måler utvikling over tid. Kan du nevne navn på noen slike?

Hvor godt vil du si at de nasjonale prøvene er egnet til følgende formål?

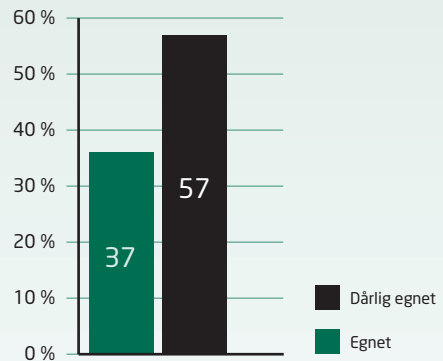
(Figur 9)

Være et viktig pedagogisk redskap og et hjelpemiddel i læring og undervisning

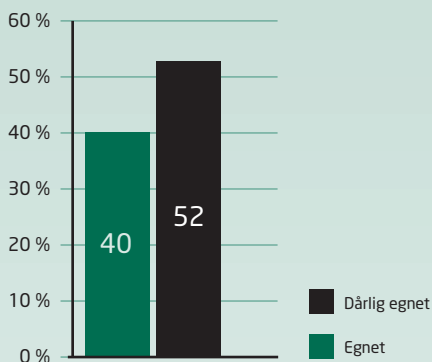

(Figur 10)

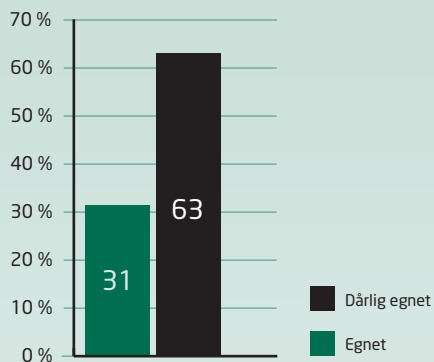
Hjelp elevene i deres læring og gjøre det lettere for lærerne å tilpasse undervisningen

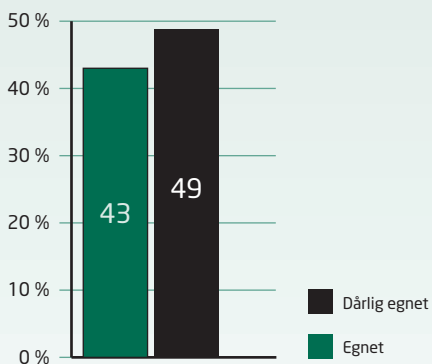
(Figur 11)
Gi informasjon til elever, lærere,
skoleeier, nasjonale myndigheter og
allmennheten som grunnlag for dialog
og kvalitetsutvikling

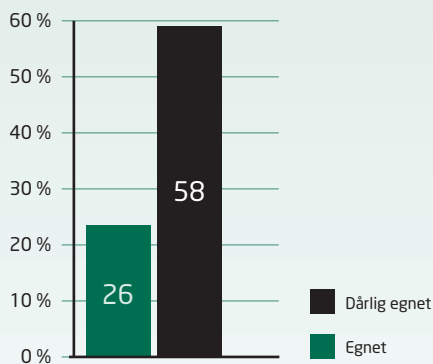
(Figur 12)
Være et verktøy i
kvalitetsvurderinger i skolen

(Figur 13)
Avdekke i hvilken grad
opplæringen utvikler elevenes
grunnleggende ferdigheter

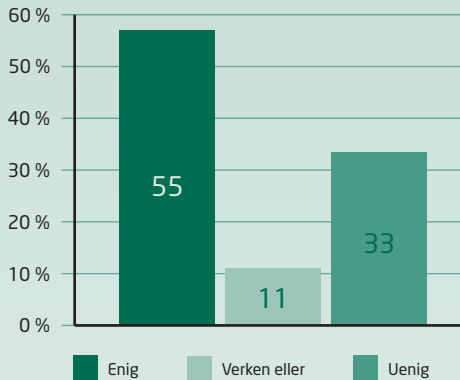

(Figur 14)
Være bedre egnet som indikator
på kvalitet enn de tradisjonelle
eksamensoppgavene og
karakterene

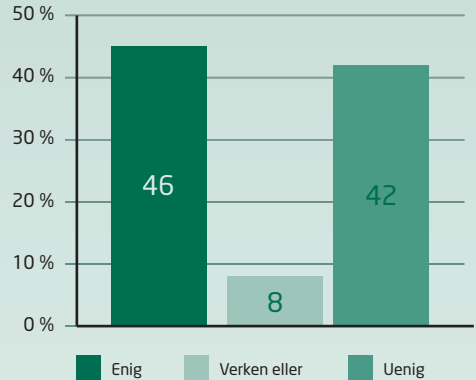

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstand om skolepolitiske spørsmål?

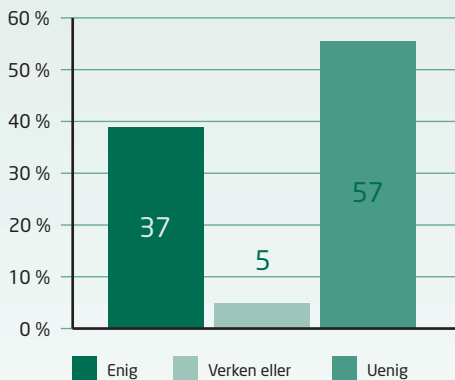
(Figur 15)
Det er bra at elevene konkurrerer med hverandre i skolen

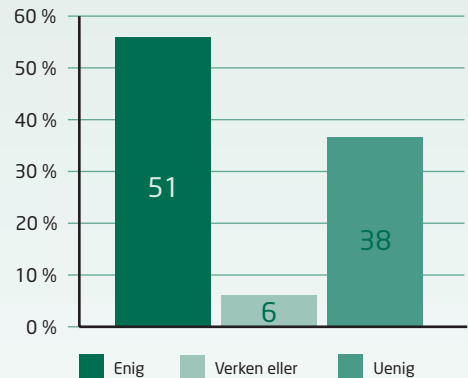
(Figur 16)
Nasjonale prøver er kommet for å bli

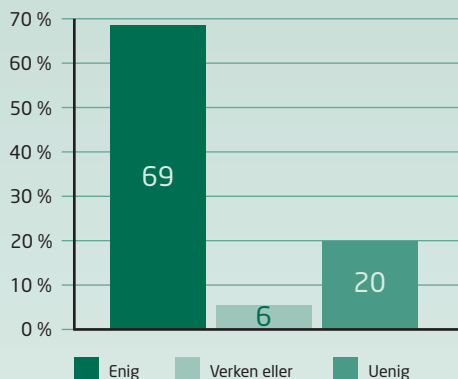
(Figur 17)
Etablering av friskoler skjerper eierne og lærerne i offentlig skole

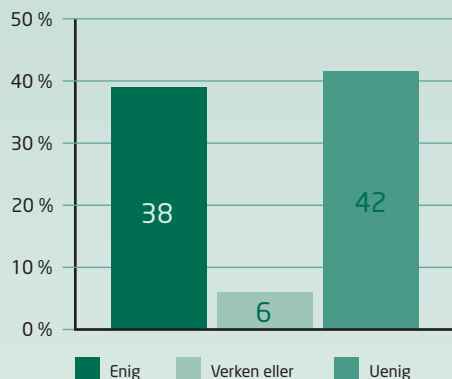
(Figur 18)
Rektor bør ansettes på åremål

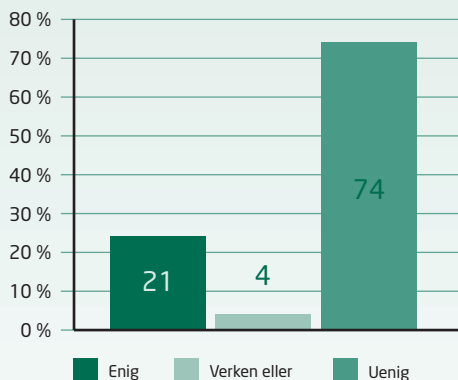
(Figur 19)
Næringslivet er viktig for velferd og offentlige tjenester, bl. a. skolen

(Figur 20)
Nasjonale prøver gjør det enklere å kartlegge utviklingen til elever og skoler over tid

(Figur 21)
Lærere bør delvis få fastsatt lønn etter vurdering av den enkeltes innsats, resultater og personlige egenskaper som lærer

(Figur 22)
Kunne du tenke deg å jobbe på en friskole?

